

Kerkstraat 32, Tiel

*Het Huijs ende
Hofstatt naest de
Cleijne Kerck
-addendum-*

Voorwoord

Het lijkt er op als of amateur archeologen meer in de gelegenheid worden gesteld deel te nemen aan opgravingswerkzaamheden. Het krijgt ook meer aandacht vanuit het bevoegd gezag.

In het geval van Kerkstraat 32 was de overheid op de achtergrond ook betrokken als bewaker van monumenten en bouwveiligheid.

Drijvende kracht was echter eigenaresse Nette Diepenveen en haar nieuwsgierigheid over wat onder de vloer zou zitten.

Dit heeft het voor ons mogelijk gemaakt om weer wat veldervaring op te doen.

BATO bedankt Nette hartelijk voor de gelegenheid te mogen rondsnoeffen onder de vloer. Vanwege de interessante ervaring en resultaten, maar ook vanwege de goede verzorging tijdens de werkzaamheden. De Nette-cake is inmiddels een begrip...

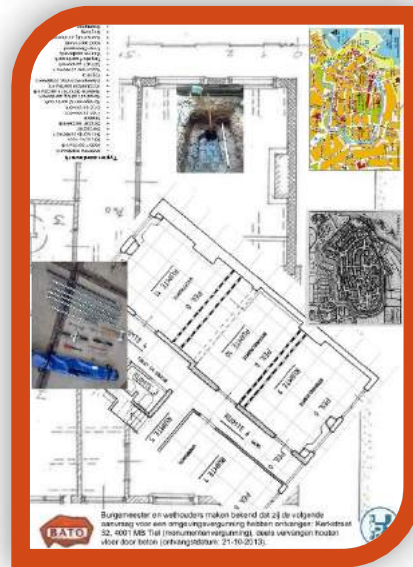

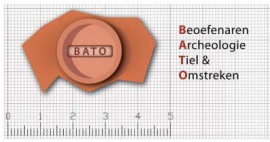
Samenvatting

In de periode mei – augustus 2013 is BATO door de eigenaresse van Kerkstraat 32 in Tiel in de gelegenheid gesteld om onder de vloer van een deel van het pand te kijken.

Hierbij zijn een aantal vondsten gedaan

....

Inhoud

Voorwoord.....	1
Samenvatting.....	2
Inleiding.....	4
Onderzoeksgebied	5
Onderzoeksmethode.....	7
Fysisch-geografische factoren	9
Onderzoeksresultaten	10
Conclusies.....	13
Lijsten en bijlagen	14

Inleiding

“Wat ligt er onder mijn vloer?”

Dat wilde Nette Diepeveen, eigenaar en bewoner van Kerkstraat 32 in Tiel, graag weten.

Dus toen zij een vergunning kreeg voor een ingrijpende verbouwing van het huis naast de Cecileakapel, en de vloer ook vervangen moest worden, mocht BATO na overleg met Gemeente Tiel rondkijken en – wroeten onder de weggebroken planken.

Deze werkzaamheden hebben plaats gevonden in de periode mei – augustus 2013 direct voorafgaand aan de verbouwing.

In dit verslag worden zowel de werkzaamheden als de resultaten beschreven. Een selectie is in oktober 2015 al tentoongesteld tijdens de opening van de gerenoveerde ruimte.

Bij het onderzoek en de verslaglegging is ook geput uit in 2012 verschenen boek “Het Huijs ende Hofstatt naest de Cleijne Kerck” van Nette Diepeveen en Huub van Heiningen dat de geschiedenis van 1450 tot 2012 beschrijft. Dit verslag kan gezien worden als een bescheiden aanvulling op dit boek. Al was het alleen al vanwege van wege de door auteurs uitgesproken wens “daarom zou men het liefst het gehele pand willen opbeuren om te zien wat er op deze interessante locatie in de grond zit...”.

Dat is dus een beetje gelukt.

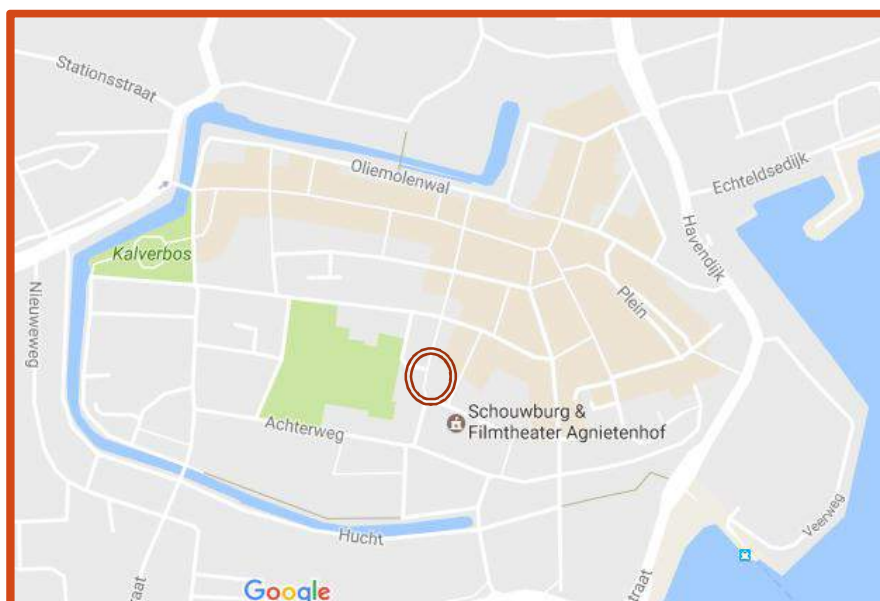

Onderzoeksgebied

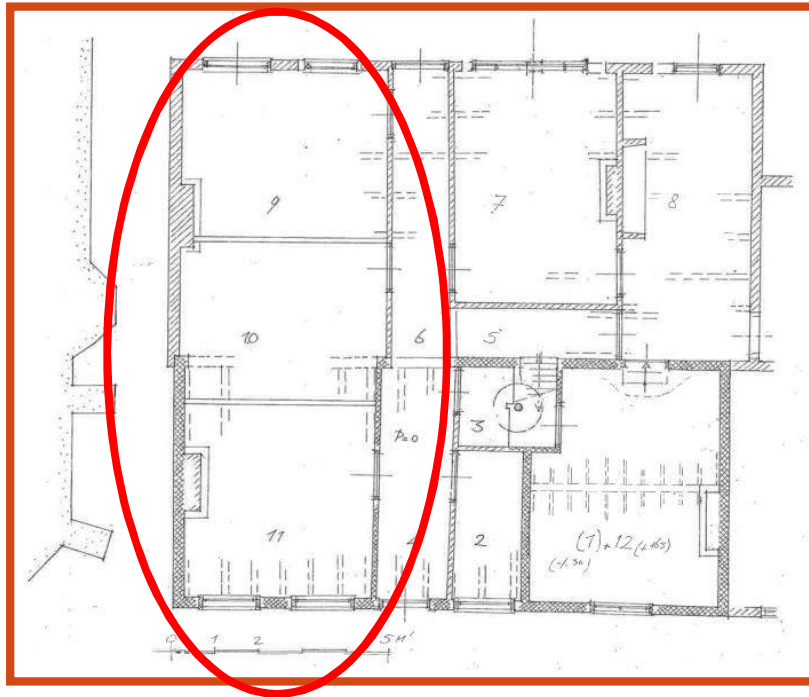
Het huidige woonhuis Kerkstraat 32, Tiel, dateert uit begin van de 17^e eeuw en is sinds 1971 een rijksmonument. De locatie, gelegen naast de Sint Ceciliakapel, is sinds begin 15^e eeuw bewoond geweest.

Figuur 1 Tiel Anno 1649 (J. Blaeu) met locatie Kerkstraat 32

Figuur 2 Locatie Kerkstraat 32 in het centrum van modern Tiel

Figuur 3 Deel van de plattegrond waar onder de vloer is gekeken

Figuur 4 Voorzijde Kerkstraat 32 met onderzoekslocatie

Figuur 5 Tekening voorzijde met onderzoekslocatie

Onderzoeksmethode

Na een kort documentonderzoek (het eerder verschenen boek) is de volgende werkwijze vastgesteld in overleg met de eigenaar:

Figuur 6 Vloeropbouw voorkamer

- Na verwijderen houten vloer door sloper de onderliggende materialen verwijderen voor zover bouwkundig mogelijk (niet te diep in verband met de constructieve veiligheid)
- Beperkte graafwerkzaamheden (na voorprikken / bij fundatieresten)
- Boren van een aantal kernen (proef)
- Determineren van de vondsten
- Röntgenonderzoek van metalen voorwerpen
- Tentoonstellen vondsten bij opening
- Rapportage

De werkzaamheden zijn uitgevoerd door de volgende leden van BATO:

- Willem Spekking
- Toine Backer (en zoon)
- Ronald Bontan
- Gert Jan Spekman
- Cor Kegelaar (en zoon)
- Hans Berkien

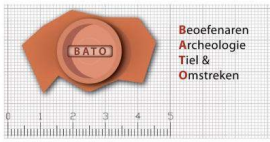
Figuur 7 Deel van de ploeg

Figuur 9 De jeugd

Figuur 8 Het management

Fysisch-geografische factoren

De grondslag van de locatie waarop Kerkstraat 32 is als volgt opgebouwd:

Onderzoeksresultaten

Algemene tijdslijn is geweest:

A. Voorkamer(14^{de} eeuw):

- de houten vloerdelen waren verwijderd kwam daar een esterikken vloer tevoorschijn die was doorsneden door een recente gasleiding die de gashaard op de linkerwand had gevoed.

Figuur 10 Esterikken vloer

- De houten vloer had gerust op balkjes die weer op leisteenstukjes lag op de vloer van esterikken.
- Die zijn zo goed als mogelijk verwijderd en gesorteerd op heel, half en breuk.
- Je zag de vloer verdwijnen in de muur en onder de gang.
- Toen de vloer weg was kwam men op een puinlaag waarin nog een verdwaald vloertje werd aangetroffen.

Figuur 11 Vondsten in de zandlaag onder de esterikken

- Na het verwijderen van de puinlaag, waaruit 275 kg rood aardewerk (stenen en tegeldelen), 250 kg pleisterwerk en 130 kg zand werd gezeefd kwamen er ca 180 metalen voorwerpen tevoorschijn (grotendeels spijkers, scheepsintels), aardewerk (geglazuurd, pingsdorf), steengoed, pijp-aardewerk, tegels, Siegburg drinkbeker (1350-1425))

Figuur 12 Het zeven

- Botten, glas, houtskool, schelpen, natuursteen, tufsteen, leisteen.
- Op 70 cm diepte werd een hardplaats aangetroffen en in de wand van de put naast de hardplaats zat een poer.

Figuur 14 De hardplaats (met grondwater)

Figuur 13 De poer

- De puinlaag – die afkomstig zou zijn van het verwoeste klooster van Westroyen – werd als stabiele laag gebruikt boven de zeer natte kleilaag (blz 20, “overeenkomst uit 15 april 1597 waarbij de stadsrentmeester een partij stenen v/d Westroyense kerk verkoopt”).
- Op -80 cm t.o.v. bovenkant vloer is grondwater aangetroffen (waarna de voorkamer weer is aangevuld).

B. Achterkamer – midden deel (15de eeuw):

- Verwijderen houten vloer (geen onderliggende tegelvloer)
- Ontgraven langs funderingsresten oude muren

Figuur 15 Werkzaamheden achterkamer aan de fundatie van een oude muur

- Ontgraven langs funderingsresten oude muren
- Bij ontgraven enkele vondsten (metalen voorwerpen, aardewerk (geglazuurd, pingsdorf), steengoed, pijp-aardewerk, Siegburg drinkbekers(1350-1425))
- Boren van enkele grondprofielen.

In het allerachterste deel van de woonkamer (tegen achterzijde kamer) zijn geen vondsten gedaan.

Belangrijkste vondstlocaties (op hoofdlijnen) in met name de voorkamer (14^e eeuw) en middelste gedeelte waren (zie ook bijlage A voor overzicht):

- Drinkschaaltjes (oostzijde kamer)
- Muurfundaties (oostzijde)
- Tussenmuur (noordzijde)
- Tussenmuur (zuidzijde)
- Resten van een poer (zuidwestzijde)
- Haardplaats (zuidzijde)

Conclusies

Uit de resultaten van de onderzoekswerkzaamheden kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Er zijn funderingsresten van enkele eerdere muren / poeren ontdekt. Waarschijnlijk van eerdere bebouwing die bij uitbreiding van de woning is verwijderd.
- Er is een haardplaats gevonden uit een periode dat de voorzijde van de woning nog uit een overkapping bestond (ook gezien de poer)
- De vondsten zelf duiden op een eerdere bebouwing met met name een woonfunctie (scherven, metaalvondsten, drinkschaaltjes)

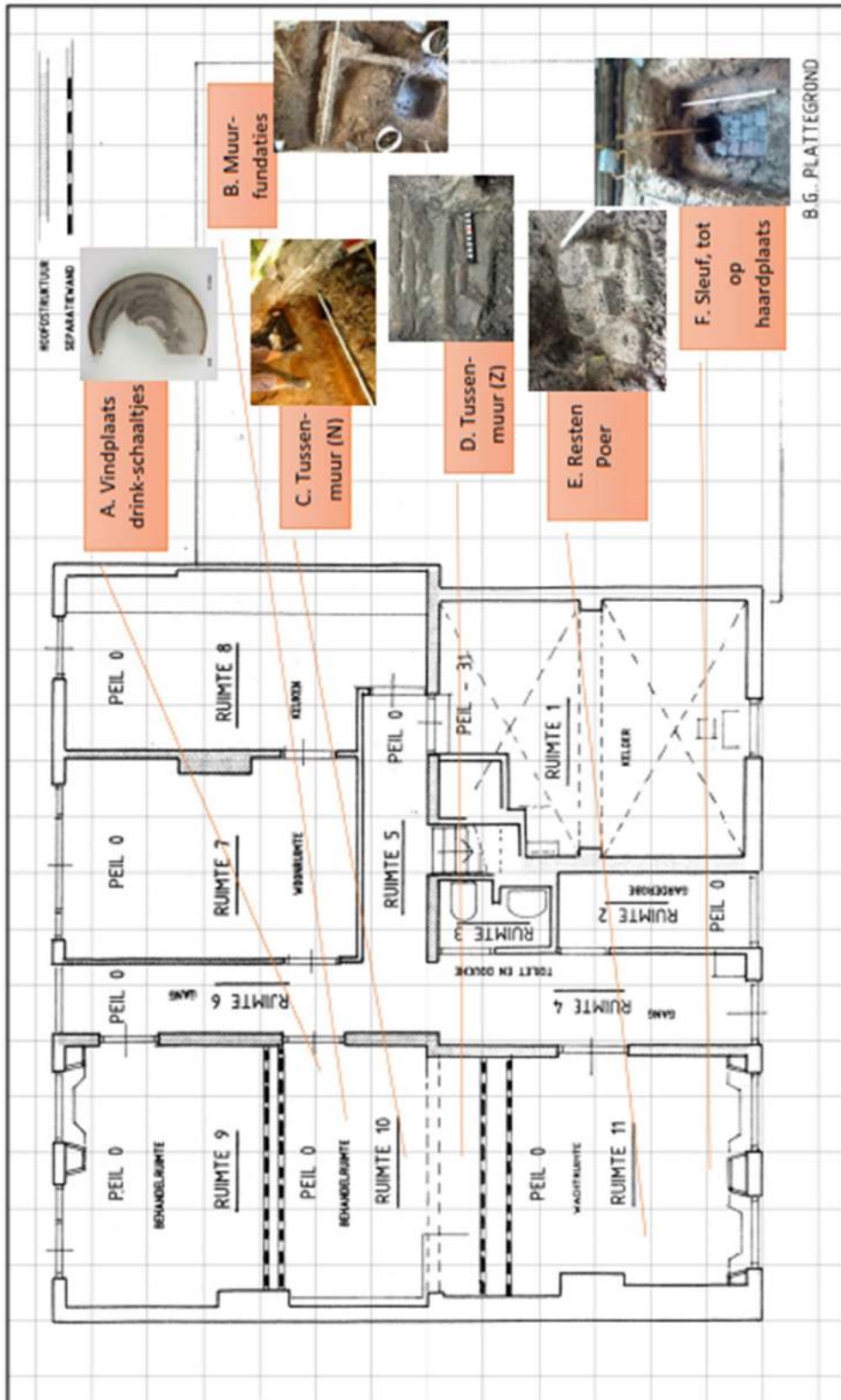
Lijsten en bijlagen

De volgende overzichten zijn als bijlage bij dit rapport gevoegd:

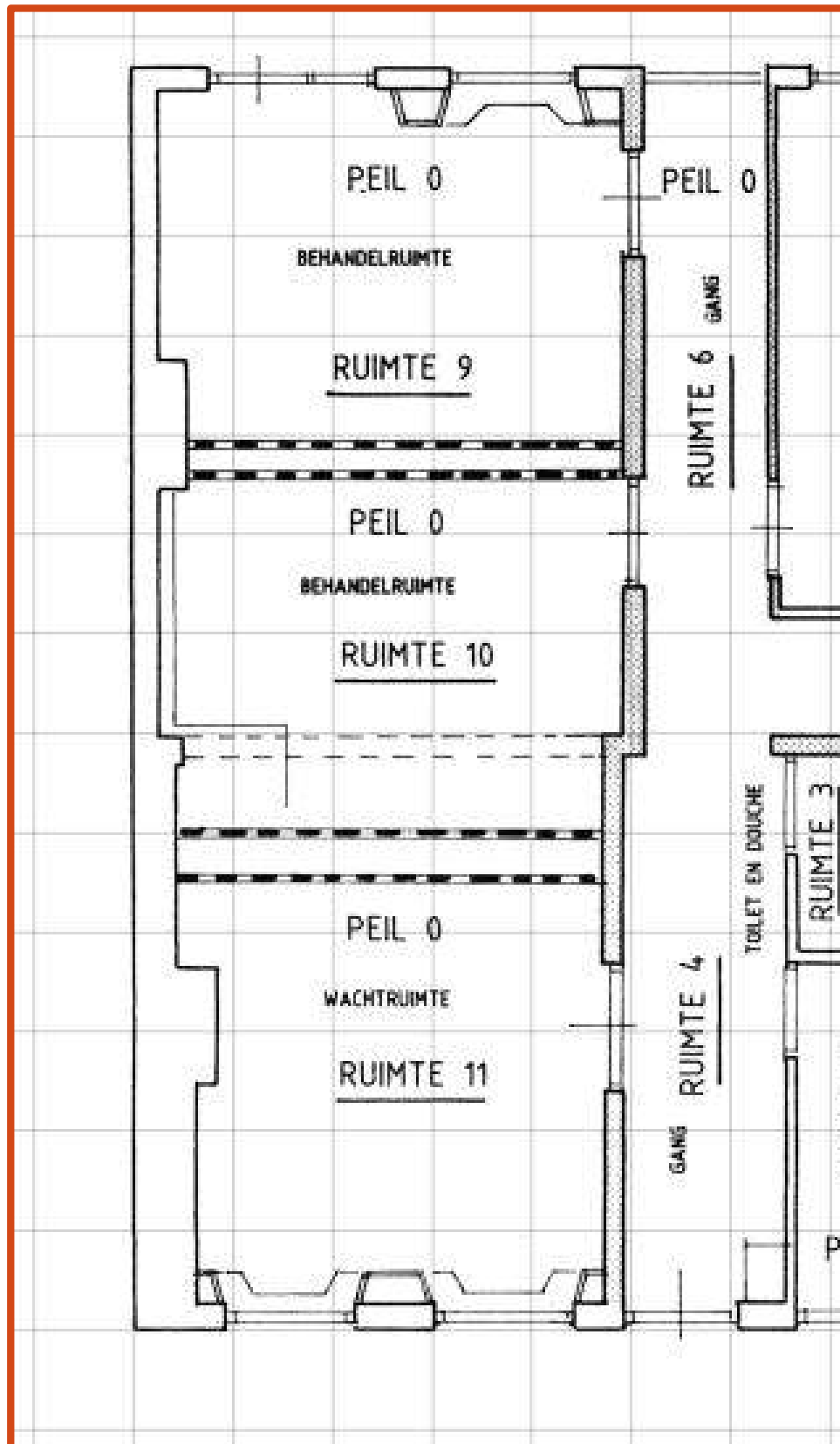
- A. Plattegrond met belangrijkste vondstlocaties
- B. Onderzoeksraster / vakindeling
- C. Schets plattegrond
- D. Schets doorsneden
- E. Schets hardplaats
- F. Voorbeeld vondstenlijst
- G. Foto's belangrijkste vondsten
- H. Toelichting Scheepssintels
- I. Fotoimpressie voorkamer
- J. Fotoimpressie achterkamer

Bijlage A

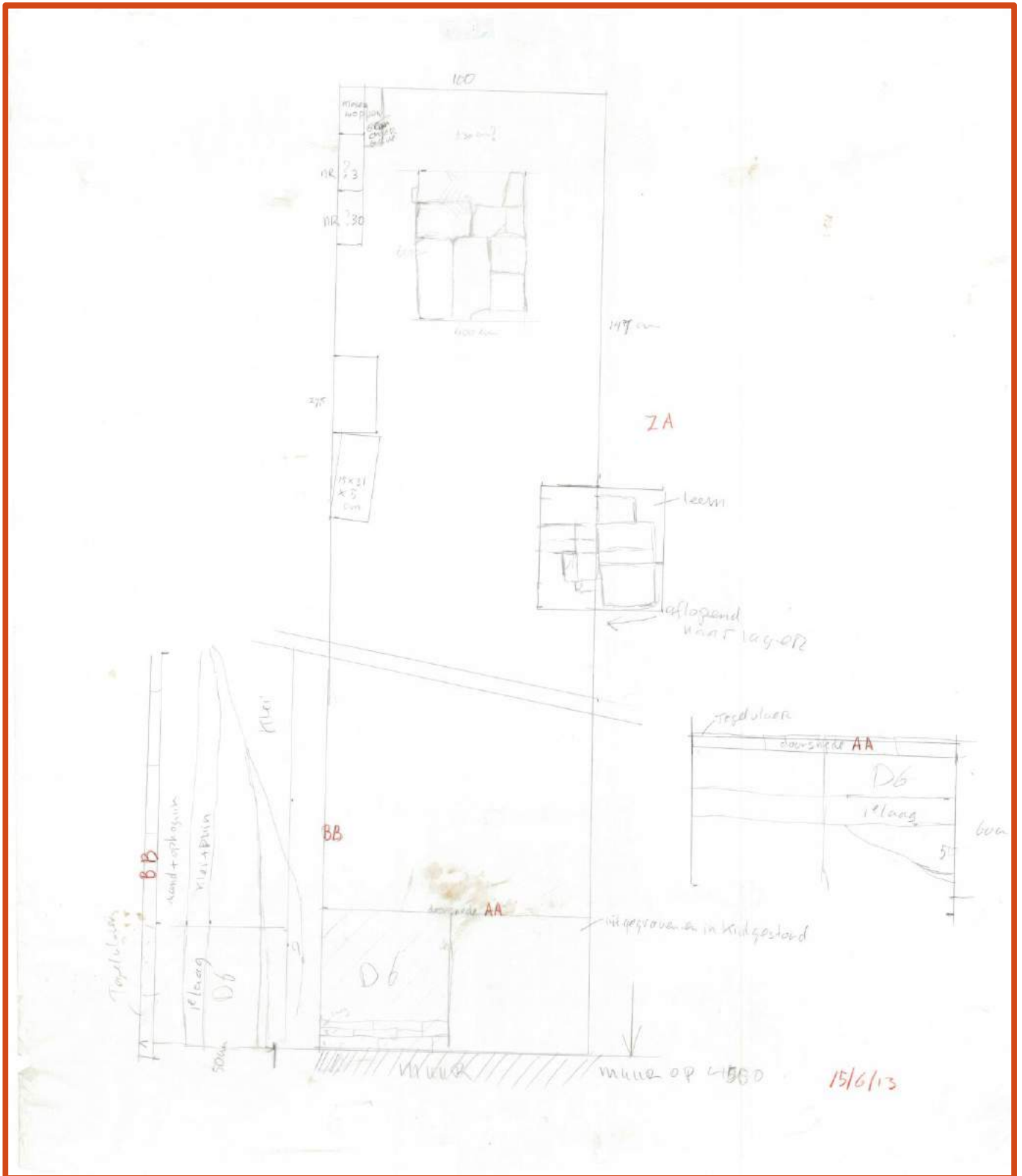
Plattegrond met belangrijkste vondstlocaties

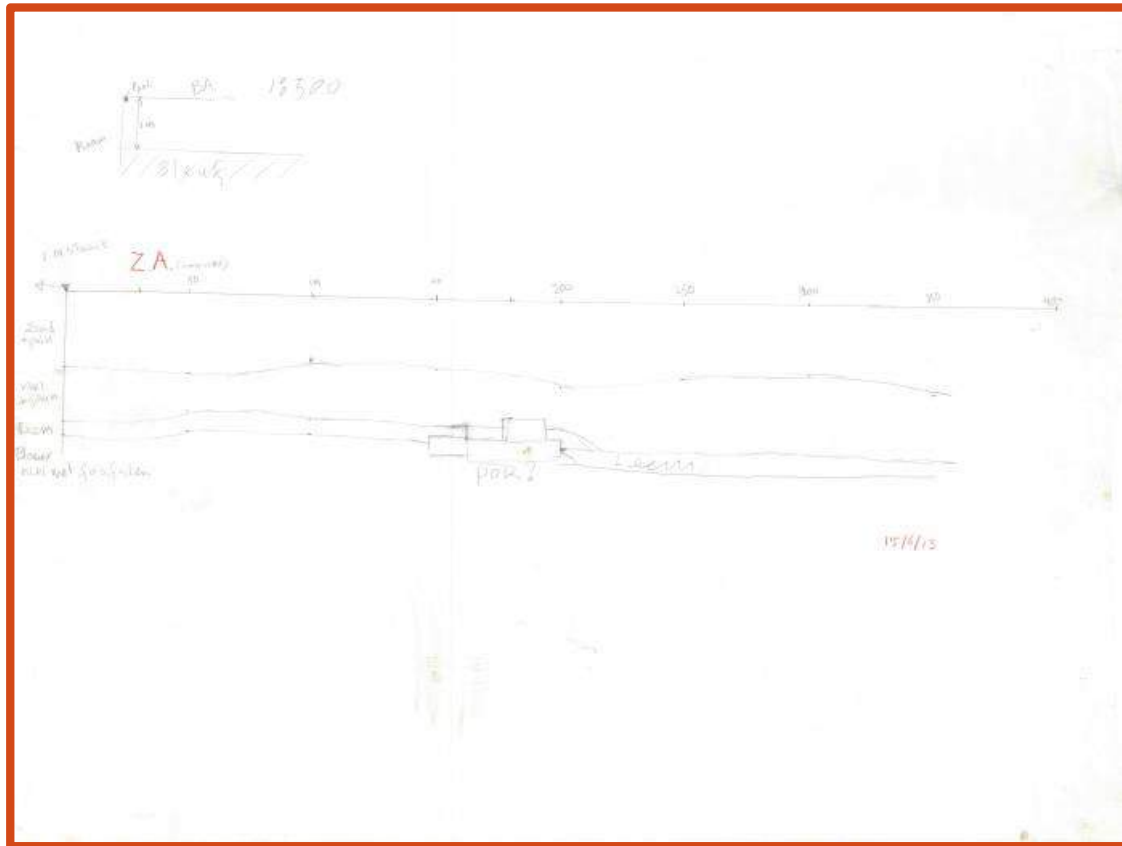
Bijlage B Onderzoeksraster / vakindeling

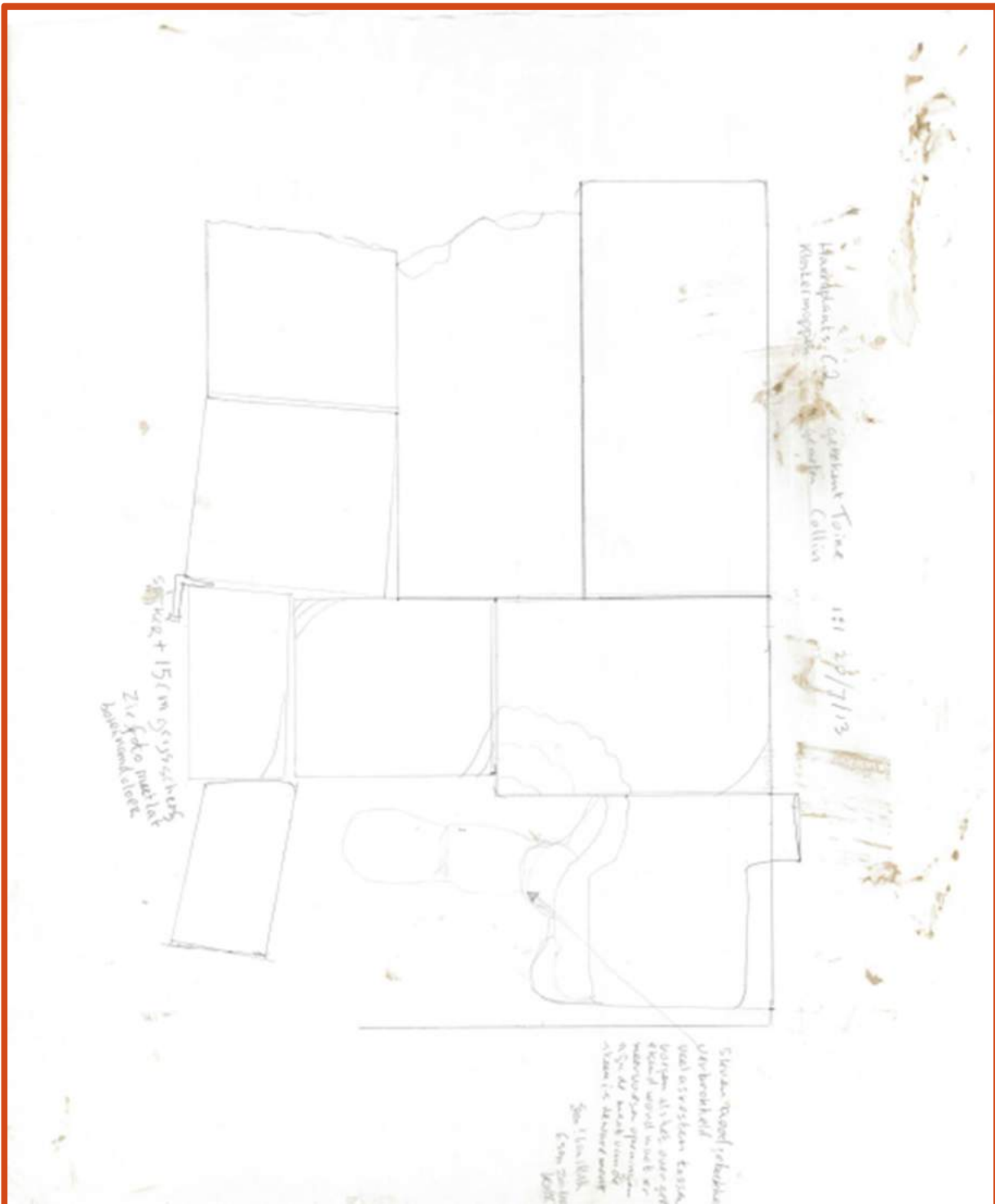
Bijlage C Schets locatie

Bijlage D Doorsneden

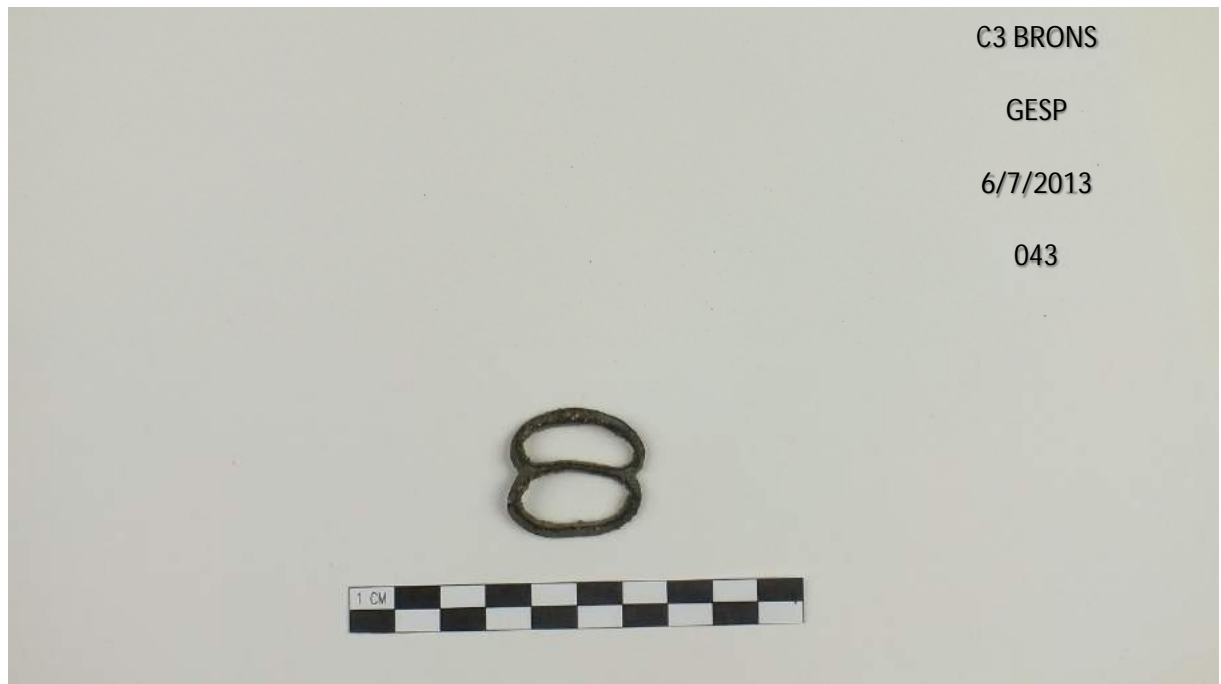
Bijlage E Schets hardplaat

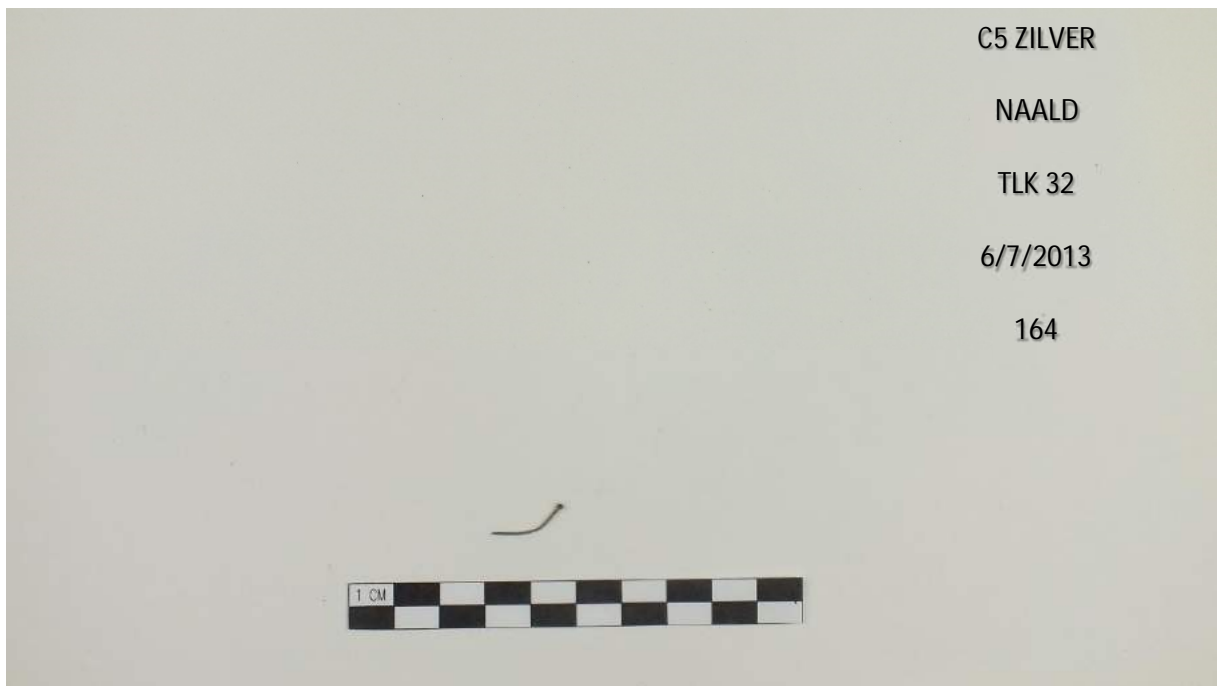

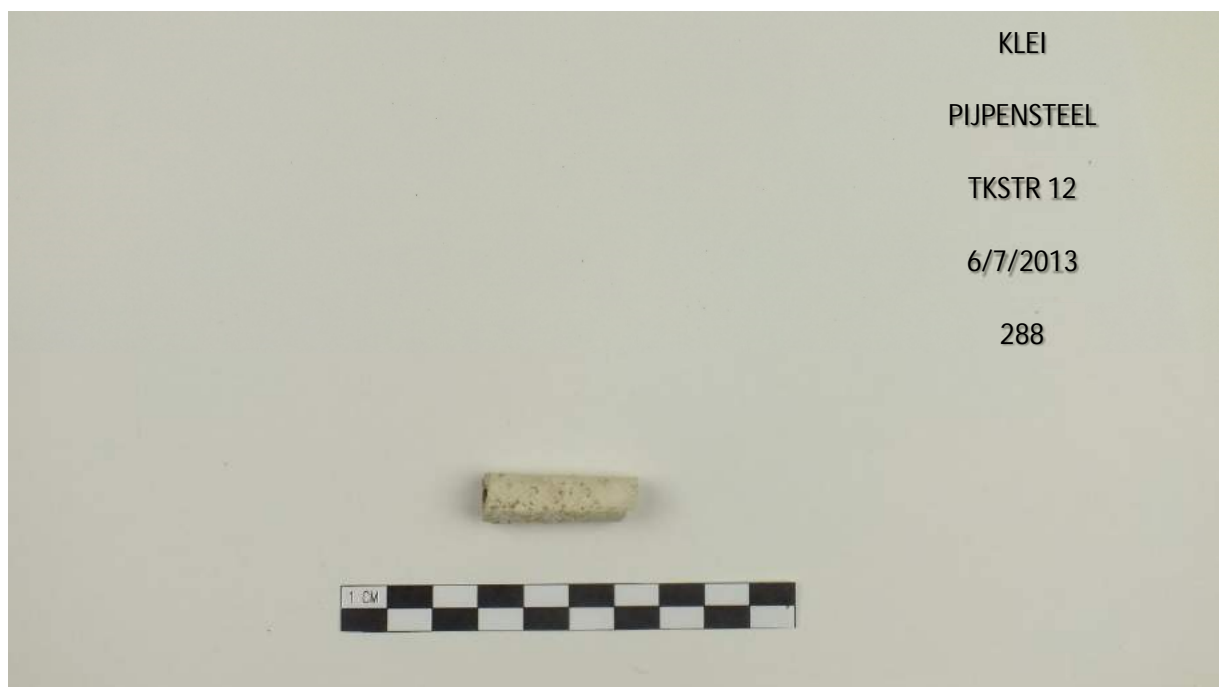
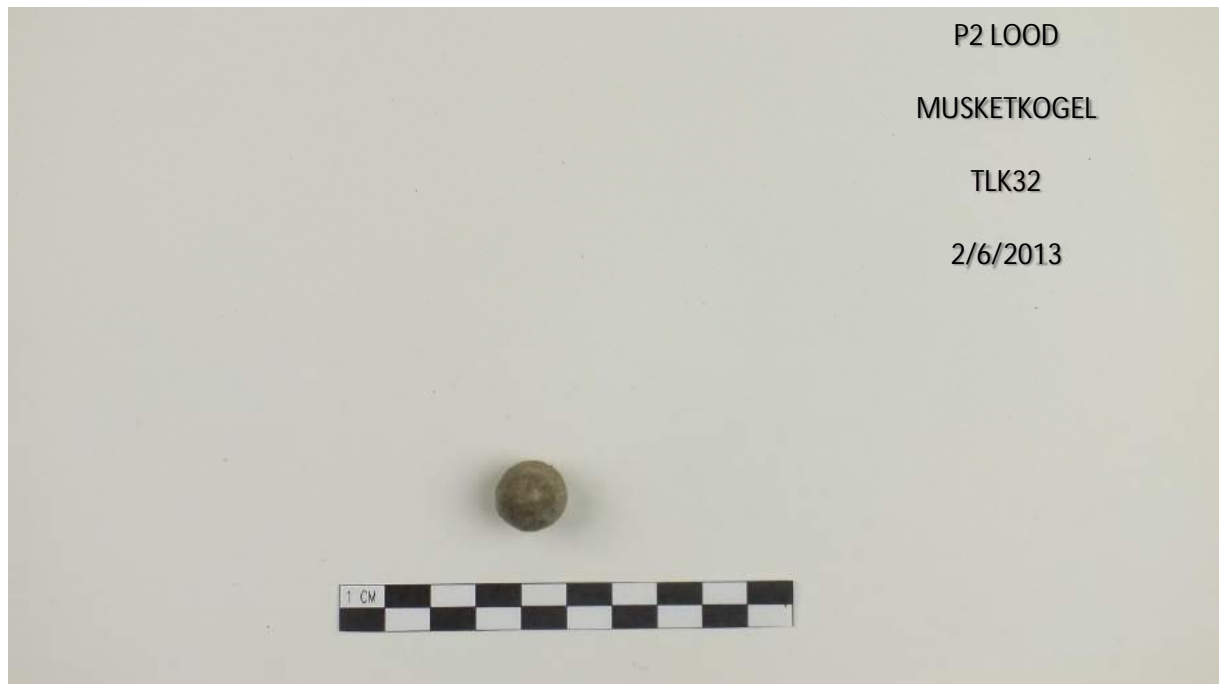
Bijlage F Vondstenlijst

Vondstno.	Doos.	Konfig.	Vak	Doord	Omschrijving	Materiaal	Bestandtoestand	Omstandigheden	Torgetu.	Foto's	Foto's	Opmerkingen
K32	7	2		Voorkamer	VK-10 cm Pz	Musketkogel	Izer	Musketkogel	01-06-2013		X	
K32	7	7	B2	Puntlaag		Munt	Koper	Koperen munt	08-06-2013		X	
K32	7	15	C2	Klei laag	haardplaats	Spijker	Izer	Spijker in hoek van haardplaats	20-07-2013		X	
K32	7	16	C2	Klei		Scheepssattel	Izer	Scheepssattel	15-06-2013		X	..K32 Foto's, gerepareerd
K32	7	43	C3		Geop						X	
K32	4	75	D5				Izer		08-06-2013		X	
K32	7	76	D5		stuk beslag		Izer	stuk beslag	08-06-2013		X	..K32 Foto's, gerepareerd
K32	7	133	C5	Klei laag		Non ferro munt		munt	06-07-2013		X	strijkt licht voor determinatie problemen

Bijlage G Foto's Vondsten

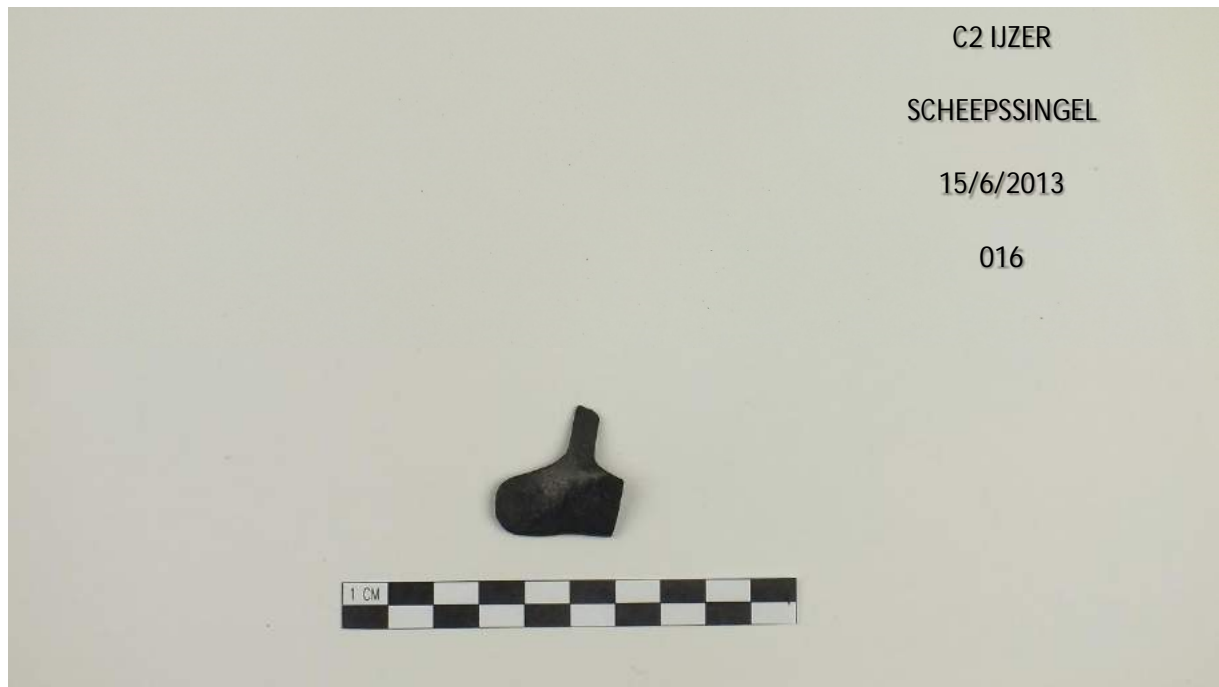

C5 KOPER

MUNT

8/6/2013

133

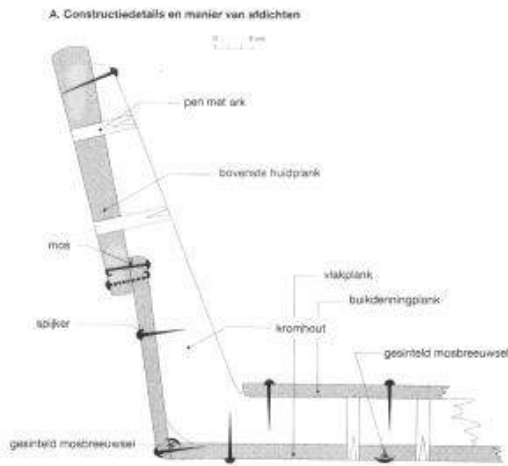
C5 KOPER

MUNT

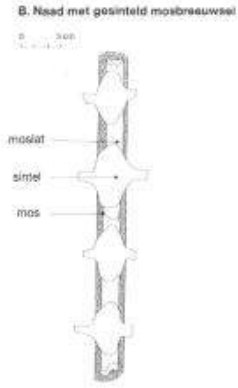
8/6/2013

133

Bijlage H Over Scheepssintels

C. U/m F. 1 20 cm

F. Los gevonden blokje

Scheepssintels
Bijlage H, jaar Versman 1984
Kopie van de foto van J. van der Meer

A. Constructie details en manier van afdichten
B. Nead met geïnteld mosbreeuwel
C. Fragment vlakplank met spantafdrücken
D. Fragment buisdekkingsplank met uitsparing voor spanten
E. Slijfijzer?
F. Los gevonden blokje

Beoordelt door:
J. van der Meer
M. van der Meer
P. van der Meer
B.A.T.O. hijs collectie

Beoordelt bij: *W. van der Meer*

Bijlage I Fotoimpressie voorkamer

	
<p>Verwijderen houten vloer (balken liggen op esterikken)</p>	<p>Haard na verwijderen houten vloer</p>
	
<p>Zuidelijke richting na verwijderen houten vloer</p>	<p>Oostzijde (kapelzijde)</p>
	
<p>Zuidelijke richting na verwijderen esterikken</p>	<p>Verwijderen zandlaag</p>

Bovenzijde tussendrempel/muur voor
(boven) / achterkamer

Zijaanzicht tussendrempel/muur vanuit
achterkamer

Zijaanzicht tussendrempel/muur vanuit
achterkamer

Vrijgemaakte poer

Bijlage J Fotoimpressie achterkamer

	
<p>Achterkamer na verwijderen vloer / balken</p>	
	
<p>Aansluiting muurfundatieresten / bestaande muur</p>	<p>Bovenzijde muurresten (onderzijde is bestaande muur hal)</p>